

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Santuokos ir registruotos partnerystės turtiniai klausimai>Registruotų partnerysčių turtinės pasekmės Registruotų partnerysčių turtinės pasekmės

Prancūzija

1 Ar šioje valstybėje narėje yra skirtingų registruotos partnerystės formų? Paaiškinkite skirtingų formų skirtumus

Prancūzijoje yra tik viena civilinės partnerystės forma – Civilinio solidarumo paktas (pranc. *pacte civil de solidarité*) arba PACS. Civilinio kodekso (pranc. *Code civil*) 515 straipsnio 1 dalyje civilinio solidarumo paktas apibrėžiamas kaip „*dviejų pilnamečių skirtingos arba tos pačios lyties fizinių asmenų sutartis dėl bendro gyvenimo organizavimo*“.

Registruotos partnerystės turi turtinių pasekmių tarp partnerių ir trečiųjų šalių atžvilgiu. Šios pasekmės nėra tokios radikaliai kaip sutuoktinių turto teisinio režimo pasekmės, jos labiau atitinka partnerių pageidavimus.

Šie turtiniai santykiai reglamentuojami tam tikromis teisės normomis, susijusiomis su įgaliojimais, turto nuosavybe, partnerių teisėmis ir pareigomis civilinio solidarumo pakto galiojimo laikotarpiu.

Priešingu atveju partneriams taikomas tam tikras privalomas pirminis režimas, neatsižvelgiant į pasirinktą turto teisinį režimą. Šiuo požiūriu Civilinio kodekso 515 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad partneriai įsipareigoja gyventi kartu, teikti vienas kitam materialinę ir kitokią pagalbą. Be to, partneriai iš esmės solidariai atsako trečiosioms šalims už skolas, susidariusias vienam iš jų kasdieniams poreikiams tenkinti.

2 Ar šioje valstybėje narėje yra įstatymu nustatytas registruotų partnerysčių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta? Kokioms registruotos partnerystės formoms jis taikomas?

Pagal Prancūzijos teisę civilinio solidarumo pakto partneriai gali pasirinkti vieną iš dviejų turto teisinių režimų.

Pirma, režimą *jus commune* (nesant konkretaus susitarimo), t. y. visiško turto atskirumo režimą kartu su bendros nuosavybės prezumpcija nesant priešingų įrodymų. Taigi, kiekvienas partneris ir toliau laisvai administruoja savo turtą, juo naudojasi ir disponuoja, kiekvienas partneris lieka vienas pats atsakingas už asmenines skolas, susidariusias iki pakto sudarymo arba pakto galiojimo laikotarpiu (Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalis). Tik tuo atveju, jei įrodoma, kad turto objektas nepriklauso vieno iš partnerių turtui, laikoma, kad jis jiems priklauso kartu, lygiomis dalimis.

Antra, partneriai gali pasirinkti sutartinį po pakto sudarymo įgyto turto bendros nuosavybės režimą. Civilinio solidarumo pakto galiojimo laikotarpiu kartu arba atskirai įgytas turtas laikomas priklausančiu bendrosios nuosavybės teise, lygiomis dalimis (Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies 1 punktą). Vis dėlto tam tikras Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytas turtas lieka išimtinė kiekvieno partnerio nuosavybė, pavyzdžiui, po civilinio solidarumo pakto pasirašymo kiekvieno partnerio gautos pinigų sumos, kurios nėra panaudotos turtui įgyti, sukurtas turtas ir jo priklausiniai, asmeninis turtas, iki pradinio susitarimo arba jo pakeitimo įregistravimo partneriui priklausiusiomis lėšomis įgytas turtas arba jo dalys, kaip dovana arba paveldėjimo būdu gautomis lėšomis įgytas turtas arba jo dalys, taip pat turto dalys, įgytos aukcione pardavus vienam iš partnerių bendros nuosavybės teise priklausiusią nepadalyto palikimo arba dovanos dalį.

Beje, Prancūzijoje civilinio solidarumo paktas yra vienintelė civilinės partnerystės forma.

3 Kaip partneriai gali susitarti dėl turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Partneriai savo civilinio solidarumo pakto susitarimą gali sudaryti kaip civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnų (pranc. *officier de l'état civil*) arba pas notarą (pranc. *notaire*).

Civilinio kodekso 515 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „civilinio solidarumo pakto sudarantys asmenys padaro bendrą pareiškimą savivaldybės, kurios teritorijoje jie pradeda gyventi kartu, civilinės būklės aktų įstaigai, o jeigu jiems kyla didelių kliūčių bendrai gyvenamajai vietai nustatyti, tada jie šį pareiškimą pateikia savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena vienas iš partnerių, civilinės būklės aktų įstaigai“. Ta proga partneriai civilinės būklės aktų įstaigai pristato savo pasirašytą susitarimą.

Civilinio solidarumo pakto susitarimas taip pat gali būti sudarytas notarinio aktu. Tada dokumentą rengiantis notaras gauna bendrą pareiškimą, įregistruoja paktą ir pasirūpina paskelbimo formalumais (Civilinio kodekso 515 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa).

Partneriai gali pasirinkti po pakto sudarymo įgyto turto bendrosios nuosavybės tvarką, kaip apibrėžta Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies 1 punkte.

Priešingu atveju jiems taikomas įstatymu nustatytas visiško turto atskirumo režimas, nurodytas Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalyje.

Civilinio solidarumo pakto galiojimo laikotarpiu partneriai gali nuspręsti pakoreguoti arba pakeisti turto teisinį režimą sudarydami susitarimo pakeitimą, kuris turi būti paskelbtas tokiu pačiu būdu kaip ir pradinis paktas. Jis perduodamas arba siunčiamas įregistruoti civilinės būklės aktų įstaigai arba notarui, priėmusiam(-ai) pradinį dokumentą (Civilinio kodekso 515 straipsnio 3 dalies šešta pastraipa).

4 Ar yra laisvės susitarti dėl turto teisinio režimo apribojimų?

Jeigu susitarime nenurodyta kitaip, civilinio solidarumo pakto partneriams taikytinas turto teisinis režimas yra visiško turto atskirumo režimas. Tačiau partneriai gali tiesiogiai pasirinkti po pakto sudarymo įgyto turto bendrosios nuosavybės tvarką, apibrėžtą Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies 1 punkte. „Partneriai gali pradiniam susitarime arba susitarimo pakeitime pasirinkti kartu ar atskirai įgyto turto bendrosios nuosavybės režimą nuo susitarimų įregistravimo momento. Tada laikoma, kad tas turtas partneriams priklauso lygiomis dalimis bendrosios nuosavybės teise ir vienas partneris negali prieš kitą panaudoti nelygių įnašų fakto“.

Nesvarbu, kuris teisinis režimas pasirenkamas, partneriams taip pat taikomas privalomas pirminis režimas, kuriuo apibrėžiamos jų teisės ir pareigos vienas kitam ir trečiosioms šalims. Šiuo požiūriu Civilinio kodekso 515 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad partneriai įsipareigoja gyventi kartu, teikti vienas kitam materialinę ir kitokią pagalbą. Be to, partneriai iš esmės solidariai atsako trečiosioms šalims už skolas, susidariusias vienam iš jų kasdieniams poreikiams tenkinti.

5 Koks yra registruotos partnerystės nutraukimo arba panaikinimo teisinis poveikis turtinėms pasekmėms?

Civilinio kodekso 515 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad civilinio solidarumo paktas pasibaigia mirus vienam iš partnerių arba partneriams ar vienam iš partnerių susituokus. Tuo atveju paktas pasibaigia įvykio dieną. Paktas taip pat nutraukiamas bendru partnerių pareiškimu arba vienašališku vieno partnerio sprendimu.

Santykiams tarp partnerių civilinio solidarumo pakto pabaiga yra nutraukimo įregistravimo diena. Pakto pabaiga trečiosioms šalims yra paskelbimo formalumų užbaigimo diena.

Pasibaigus partnerystei arba pripažinus ją negaliojančia, turto teisinis režimas likviduojamas.

Pagal Civilinio kodekso 515 straipsnio 7 dalies dešimtą pastraipą partneriai atsakingi už teisių ir pareigų, kylančių iš civilinio solidarumo pakto, likvidavimą. Jeigu partneriai nepasiekia susitarimo, teisėjas nusprendžia tik dėl turtinių gyvenimo skyrium patvirtinimo pasekmių.

Kiekvienas partneris atgauna savo asmeninį turtą.

Bendrosios nuosavybės teise priklausantis turtas padalijamas perpus, jeigu nėra nustatyta kitokios sutartinės tvarkos. Visų pirma niekas neužkerta kelio buvusiems partneriams ir toliau turėti turto bendrosios nuosavybės teise.

Skolos tarp partnerių turi būti padengiamos.

Tarp partnerių galioja nuostatos dėl turto padalijimo pirmenybės tvarka (Civilinio kodekso 831 straipsnis, 831 straipsnio 2 dalis, 832 straipsnio 3 ir 4 dalys).

6 Koks yra mirties poveikis registruotos partnerystės turtinėms pasekmėms?

Vieno iš partnerių mirtis reiškia registruotos partnerystės pabaigą mirties dieną ir pirmiau aprašyta tvarka šią dieną likviduojamas turto teisinis režimas.

Pagal Prancūzijos paveldėjimo teisę pergyvenęs partneris nėra įpėdinis pagal įstatymą. Tačiau jis gali būti paskirtas įpėdiniu sudarant testamentą.

Pergyvenęs partneris gali pareikalauti teisės laikinai vienus metus naudotis nekilnojamoju turto, kuriame jis faktiškai gyveno kaip pagrindinėje savo gyvenamojoje vietoje partnerio mirties dieną (kaip numatyta 763 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose).

Tačiau ta teisė nėra imperatyvi, palikėjas gali testamentu ją iš pergyvenusio partnerio atimti.

Pergyvenęs partneris taip pat gali prašyti, kad jam pirmenybės tvarka būtų priskirta sutuoktinių bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, jeigu palikėjas tai konkrečiai nurodė testamente (Civilinio kodekso 515 straipsnio 6 dalies antra pastraipa).

7 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su registruotos partnerystės turtinėmis pasekmėmis?

Šeimos bylų teismo teisėjas (pranc. *juge aux affaires familiales, JAF*) turi jurisdikciją nagrinėti civilinio solidarumo pakto partnerių ar sugyventinių bendrosios nuosavybės klausimus (2009 m. gegužės 12 d. Įstatymas Nr. 2009-506 dėl teisės nuostatų supaprastinimo (pranc. *loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), 2009 m. gruodžio 17 d. Dekretas Nr. 2009-1591 dėl šeimos bylų teismo teisėjo vykdomo proceso, susijusio su sutuoktinių turto teisiniais režimais ir bendra nuosavybe (pranc. *décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), 2010 m. birželio 16 d. Aplinkraštis CIV/10/10 dėl šeimos bylų teismo teisėjo įgaliojimų, susijusių su likvidavimu (pranc. *circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

8 Koks yra registruotos partnerystės turinių pasekmių poveikis vieno iš partnerių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams?

Pagal Civilinio kodekso 515 straipsnio 4 dalį, kuri taikoma neatsižvelgiant į partnerių pasirinktą turto teisinį režimą, partneriai solidariai atsako trečiosioms šalims už skolas, susidariusias vienam iš jų kasdieniams poreikiams tenkinti. Tačiau solidarijoji atsakomybė netaikoma išlaidoms, kurios yra akivaizdžiai per didelės. Solidarijoji atsakomybė taip pat netaikoma, jeigu tokia skola susidarė nesant abiejų partnerių sutikimo dėl išperkamosios nuomos arba paskolų, nebent tai yra mažos sumos, reikalingos kasdieniams poreikiams, o jeigu paskolų paimta daug – bendra jų suma, atsižvelgiant į namų ūkio gyvenimo būdą, nėra akivaizdžiai per didelė.

Pagal Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies trečią pastraipą partneris, kuris turi tik jam priklausančio kilnojamojo turto, sąžiningų trečiųjų šalių atžvilgiu laikomas turinčiu teisę tą turtą valdyti, juo naudotis ar disponuoti.

9 Trumpas registruotos partnerystės turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas

Pagal Civilinio kodekso 515 straipsnio 7 dalies dešimtą pastraipą pasibaigus civilinio solidarumo paktui partneriai atsakingi už teisių ir pareigų, kylančių iš civilinio solidarumo pakto, likvidavimą. Jeigu partneriai nepasiekia susitarimo, teisėjas nusprendžia tik dėl turtinių gyvenimo skyrium patvirtinimo pasekmių. Turtas gali būti pasidalijamas taikiai susitarimu arba padalijamas teismine tvarka. Siekdami pasidalyti turtą taikiai susitarimu, partneriai parengia susitarimą dėl turto padalijimo. Jeigu dalijamas turtas, dėl kurio būtina žemės registracija, jis padalijamas notariu akto. Turtas dalijamas teismine tvarka, jeigu šalys nepasiekia sutarimo dėl turto likvidavimo arba paskirstymo. Teisėjas priima nutartį dėl prašymų toliau bendrai valdyti turtą arba jį paskirstyti nelygiomis dalimis (Civilinio kodekso 831 straipsnis).

Jeigu partneriams buvo taikomas turto teisinis režimas *jus commune*, t. y. visiško turto atskirumo režimas, visas turtas, kurio priklausymą nuosavybės teise vienam arba kitam partneriui partneriai sugebėjo įrodyti, gražinamas jo savininkui. Panašiai partnerio asmeninės skolos lieka asmeninėmis. Kita vertus, turtas, kurio priklausymas nuosavybės teise vienam arba kitam partneriui nebuvo įrodytas, laikomas priklausančiu perpus abiem partneriams bendrosios nuosavybės teise.

Jeigu partneriai pasirinko taikyti sutartinį po pakto sudarymo įgyto turto bendrosios nuosavybės režimą, laikoma, kad bendrosios nuosavybės teise turimas turtas priklauso kiekvienam partneriui lygiomis dalimis. Atitinkamai bendrosios nuosavybės teise turimas turtas partneriams bus padalijamas perpus, išskyrus turtą, kuris lieka kiekvieno partnerio nuosavybė (žr. minėtas nuostatas ir Civilinio kodekso 515 straipsnio 5 dalies 2 punktą).

Tarp partnerių galioja nuostatos dėl turto padalijimo pirmenybės tvarka (Civilinio kodekso 831 straipsnis, 831 straipsnio 2 dalis, 832 straipsnio 3 ir 4 dalys).

10 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Jeigu turtas, dėl kurio būtina žemės registracija (kitaip tariant, nekilnojamas turtas), pasidalijamas taikiai susitarimu, likvidavimo ir padalijimo aktas turi būti notarinis.

Civilinio kodekso 710 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog „siekiant, kad būtų atlikti žemės registracijos formalumai, bet kuris veiksmas arba teisė turi būti grindžiami Prancūzijoje praktikuojančio notaro priimtu notariu akto, teismo sprendimu arba administracinės institucijos autentišku dokumentu“.

Paskutinis naujiniimas: 09/03/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.